Observatoriulu ese de doue ori in septemana, mercurea si sambat'a.

Pretiulu

pentru Sibiiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laiutrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci; — numeri singuratici se dau càte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmoudu, la prim'a publicare càte 7 cr., la adou'a si a trei'a càte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu in Sibiiu.

Nr. 31. Sibiiu, 18/30 Aprile 1879. **Anulu II.**

Nihilismulu in Russi'a si in Ungari'a.

Cuventulu Nihilismu (dela latin. Nihil-nimicu) au ajunsu cá se impla de fiori nu numai pe lumea russésca, ci si pe alte popóra ale Europei. Unu diariu din cele mai de frunte ale partidei reunite din Ungari'a (Deakista si Aristocratica) asigura pe lectorii sei, cà si Ungari'a este plina de nihilisti.

Este Nihilismulu identicu, sau inca sémena elu cu International'a si cu Comunardii din Franci'a, cu Socialismulu din Germani'a, cu terribil'a Maffia (societate de asassini) din Itali'a, cu Fenianii din Irlandi'a, cu Szegény legények din Ungari'a?

Ce sunt inse Nihilistii in Russi'a si ce sunt ei in Ungari'a? In care puncte se asémena si in care differu unii de altii? Ce este aceea ce voru unii cá si altii se prefaca in nimicu in Nihil?

Pàna ce se va revelá caracterulu adeveratu alu Nihilismului si analogi'a lui cu alte secte politice ori sociali, care au declaratu resboiu societatiei vechi, se vedemu ce intielegu ungurii prin Nihilismulu din Russi'a si prin celu dela ei de acasa.

Diariulu „Magyar Ország" din 19 Aprile constata cu dorere, cà si in Ungari'a sunt multi Nihilisti si cà numerulu loru cresce mereu, in proportiuni spaimentatórie. Scopulu finale alu nihilistiloru unguresci este identicu cu alu celoru muscalesci. Unii cá si altii tindu a pune man'a pe poterea statului; differu inse multu pucinu in midiulóce, dara scrupolu nu'si facu din nimicu. Spre a'i cunósce mai de aprópe, se tragemu càteva linii paralelle.

Nihilistii muscalesci lucra in secretu, conspira, se consulta, cugeta si decidu. Nihilistii magiari agitédia in publicu, consulta, cugeta, conspira, decidu totu pe facia. Muscalulu se face membru alu vreunei societati secrete si din acelu momentu elu devine nihilistu. Magiarii devinu nihilisti numai din dio'a in care si-au perdutu tóta averea si jidovii nu le mai dau bani inprumutu. Nihilistii muscalesci stau in stricta solidaritate unii cu altii, cu fidelitate reciproca pàna la mórte. Magiarii isi sunt solidari numai candu au lipsa cá se'si giredie unii la altii politie (cambie), cá se le dea jidovii banii. Russii nihilisti sacrifica averile loru pentru scopuri publice. Magiarii nihilisti isi risipescu averea pe carutiate, calarite, mancari, cartiarii, betii, trandavii, agitatiuni electorali, (kortes), femei. Muscalii nihilisi exilati din patri'a loru, facu propaganda din strainatate. Ai nostrii pàna atunci alérga pe la spurcatiunile de caffe's chantants din Parisu si din alte cetati mari, batu la carti pe la bancile de jocu din Monaco, apoi vinu acasa (golani), cá se ne spuna unde poti petrece mai in desfrenare. Russii sunt democrati si se incérca a nivellá diverse classe a le societatiei. Nihilistii magiari sunt totu atàti domnisiori, carii injura (suduie) pe „purger" (burgesi, orasiani) si pe jidovi. Muscalii nihilisti se ocupa cu literatur'a si cu sciintiele; cei din Ungari'a isi petrecu in cafenele si pe la secaturile de Tingl-Tangl in betii desfrenate (dorbézolnak).

Nihilistii muscali respecta averea ómeniloru si amerintia numai viati'a inamiciloru loru. Ai nostrii cei unguresci insiéla pe jidovi unde numai potu; dupa aceea'si tragu palmi si pumni, se ciomagescu, sau si duellédia ei intre sine, dupace sau certatu mai antaiu, din causa cà se cufundase unulu pe altulu in datorii prin giruri si pe alte càli. In Russi'a nihilistii propaga doctrine sociali si politice de reforme radicali; ai nostrii invétia intieleptiunea din comedii desbracate cá „Frumós'a Elen'a" si "Niniche". Parol'a de di a muscaliloru este: Alta ordine sociale; parol'a celoru de la noi: Cheltuesce din alu teu pàna ai; candu nu'ti mai ajunge, apuca banii altora.

In Russi'a publiculu celu mare nu cunósce pe Nihilisti; in Ungari'a ii scie tóta lumea. Nihilistii muscali tacu, sciu tacé si pazí secretulu de buna voia, ori de fric'a mortiei sigure. Nihilistii magiari facu gura si galagía, fiecarescu totu ce sciu. Nihilistii muscali pórta lupta crancena contra potestatiei despotice. Nu asia nihilistii magiari: acestia toti sunt de partit'a poterei, dela care traiescu. Pe nihilistii muscali ii ducu in Siberi'a; pe ai nostrii ii punu in functiuni. Parte mare dintre nihilistii muscali isi termina viati'a in minele (baile) din Uralu si de airea; pe cei unguresci candu nu mai sciu ce se faca cu ei, ii punu executori, inspectori de scóle, sau la catastru, ori ii alegu deputati, cá se ia loculu altoru fii ai patriei, bine instruiti, laboriosi, incaruntiti in servitiulu statului.

Statulu Russiei cérca se estermine pe nihilisti; statulu Ungariei aplica si ajuta pe multime de nihilisti. Daca in Russi'a nihilistii sunt sobolii statului cari ilu submina (sapa), ca se 'lu ruinedie si prefaca de nou, apoi nihilistii Ungariei sunt locustele si omidele statului, care devasta semenaturile verdi si despóie ramii arboriloru. Nihilistii muscali sunt vrasmasii poterei despotice; cei unguresci sunt uneltele aceleia. Nihilistii muscali sunt nisce fantasti visionari si deliranti politici; cei unguresci sunt patrioti depossedati, ajunsi la sapa de lemnu, carii alérga dupa functiuni.

Nihilismulu russescu voiesce se apuce domni'a preste statu, spre a'si realisá ideile si planurile sale. Nihilismulu magiaru inca vrea se ia statulu Ungariei in potestatea sa, pentru cá se póta traí din spinarea tierei. Nihilismulu russescu se afla intr'o lupta teribile de viatia si mórte, punendu'si tóta existenti'a in jocu, numai ca se'si ajunga scopulu. Nihilismulu magiaru nu pune din partea sa nimicu in pericolu, ci se trage la umbr'a poterei, se intinde si se incuiba pretotindeni, cá se'si póta ajunge scopului. Nihilistii muscali inpusca pe functionari fóra a le ocupá loculu: nihilistii ungureni facu intrige asupra functionariloru, cá se ii scótia si se le ocupe ei loculu. Lupt'a nihilismului russescu va fi lunga si resultatulu nesciutu. Nihilistii nostrii mergu mai siguru, ei ocupa punctele strategice cá pre nesimtite si cu bunu resultatu pentru densii. Statulu actuale, sau adeca gubernulu Russiei póte se desarme pe nihilisti, dandu tierei si poporului constitutiune dintr'odata cu libertatea. In Ungari'a constitutiune ar fi, dara numerulu domnisioriloru proletari, flamendi si golani este asia de cumplitu si cresce in proportiuni atàtu de infricosiate, in càtu Ungari'a nu e in stare se'i sature, se'i inbrace si se le inplinésca destramatele pofte la toti."

Acestea le scrie unu magiaru de sange puru, ingrijatu fórte pentru natiunea si patri'a sa. Nu 'iar pasá lui de fatalitatile Russiei, tremura inse la vederea atàtoru mii de existentie catilinarie, nu de cele esite din opinca, de care, afara de càteva esceptiuni, abia póte fi vorba, càtu mai virtosu de miriadele proletariloru esiti din aristocratía si burgesía, ómeni cu prea pucina invetiatura, semidocti fantasti, precum ii caracterisá deunadi chiaru betranulu Csengery, membrù alu academiei si alu corpului legislativu. Auctorulu acestoru paralelle intrevede funestele consecentie ale inmultirei carturariloru proletari unguresci, adeca versari de sange. S'au creatu multime de posturi noue, pre cum nu mai sunt nicairi. La cele mai mici postur¡

Foisiór'a „Observatoriului".

Domnisiór'a Esopu.

Novela de: Charles Deslys.

Traducere de: Dimitrie Petrescu.

(Urmare.)

Inainte de plecare, se dusese se inbracisiedie pe Bernardin'a la monastirea ei, si avusese acésta scurta intrevorbire cu Esopu:

— Cum dracu! v'a se dica nu 'mi mai remane nimicu? . . .

— Deocamdata nu, respunse Esopu. Dar' pucina pacientia domnule marquisu; lasa-me se punu eu la cale tóte acestea: póte ca va esí ceva; . . . celu pucinu la acésta aspiru . . . . si amu buna sperantia.

— Aminu! scii, ca amu incredere. Dar' nu 'ti prea framentá capulu, bietulu meu Esopu; imi castigu hran'a acum, am sold'a gradului meu.

Acésta solda nu intardiá a se marí. Locotenentulu Vallombreuse se facù capitanu la luarea Zaatchei.

Capu de batalionu la asediulu Sebastopolei.

In fine locotenentu-colonelu in lupt'a dela Solferino.

In timpulu acesta abia strabatuse Parisulu, schimbandu cateva cuvinte numai cu Esopu;

— Ei bine! cum mai merge . . . . . patrimoniulu meu?

— Inca pucina rabdare, domnule marquisu.

— Am destula, si sunt incantatu de sórtea mea. Nu vedi tu cà sunt pe cale de a reajunge unu stramosiu?

De vre-o doue trei ori revediuse pe Bernardin'a, si acésta nu fara o inmarmurire crescenda.

Fiic'a lui Esopu trecuse prin o schimbare neintielésa. Asemenea floriloru celoru mai frumóse ce multu tempu stau ascunse sub unu invelisiu de nimicu, asemenea chrysalidei din care sbóra fluturele, desgratiósa adolescenta devenise o frumósa si maretia féta, distinsa cá o ducesa, interesanta si mandra cá Dian'a Vernon a lui Walter Scott, dara avendu, cu tóte acestea unu usioru velu de melancolie pe frumuseti'a ei:

— Dar' de ce nu te mariti tu? o intrebase de mai multe ori nasiulu seu . . . Te voiu inzestrá . . . . Tatalu teu va dá banii, póte . . . . ca si cu pensiunea . . . . Dar' in cele din urma, scump'a mea fina, nu e nimicu ce n'asiu face pentru cá tu se fii fericita. Credeme Bernardino, ti se urasce in cele dupa urma cu viati'a de féta, marita-te.

Densa respunsese totudeauna:

— Multiumescu nasiule, dar' eu nu me voiu maritá nici odata.

Si candu Vallombreuse, coprinsu de mirare, se intorsese spre Esopu:

— Acésta e idea ei, respunsese acesta. Nu credu s'o poti abate dela ea.

In respunsulu tatalui cá si in alu fiicei, fusese ceva misteriosu si tristu, ce, de o camdata, atitiase fórte multu curiositatea marquisului.

S'apoi Bernardin'a erá atatu de frumósa!

Negresitu erá ceva la midiulocu.

Dara Vallombreuse nu erá omu se'si sparga capulu cu deslegarea unei enigme. Uità indata acésta inpressiune, uità totulu, aruncatu cum erá in virtejiulu lumei, in care glori'a sa militara, marele seu nume, placut'a sa elegantia si mai cu séma romantic'a sa istoria i aduceau pe fia care di nuoe succese.

La generalulu seu mai cu séma, erá priimitu cá copilulu casei. Generalulu avea o tenera socia, ce aratá pentru tenerulu locotenentu-colonelu o adeverata si fratiésca amicitia. Intr'o di pe candu acesta se mirá de causele acestei iubiri:

— Oh! imi esci cunoscutu de multu tempu, i respunse ea. Eramu, la Sacré-Coeur, intim'a amica a Bernardinei.

— Ah! atatu mai bine, strigà elu, imi vei spune póte de ce s'a decisu se remana féta.

— Nu 'ti o voiu spune, dar' sciu pentru ce.

— Va se dica e unu secretu? . . .

— Care numai mie mi s'a descoperitu . . . . dá.

— Oh! spune-mi'lu, te rogu; daca ai sci catu sunt de curiosu!

Vallombreuse isi luà aerulu seu veselu si resfaciatu, caruia nimeni nu potea se resiste; asia ca d-na generalésa i respunse:

— Ei bine, daca e asia, daca tii atatu de multu se o scii, fin'a dtale iubesce pe cineva.

— Ce spui? Bernardin'a! . . . . . Audi colo! . . .

— De ce acésta mirare atatu de pucinu magulitóre? Ea e incantatóre. Se dice ca e bogata. Erá cea mai buna si cea mai inteligenta din tóta monastirea. A inplinitu acum doue dieci si trei de ani, daca nu me insielu.

— Pre legea mea, asia e! Dara am vediut'o asia de mica!

— Nu cumva vei fi voindu se dici: si asia de urîta?

— Dieu, nu! nu 'mi mai aducu aminte de ce erá privindu-o acum. Abia imi vine se credu ca e totu dens'a. Catu pentru bunatatea ânimei sale, nu m'asiu potea indoui, fara se fiu unu ingratu; ea 'mi-a scapatu viati'a . . . . si ori candu, de atunci, am fostu ranitu, ori candu am pucine friguri, revediu totudeauna lucindu inaintea mea marii sei ochi negri. Dar' tocmai pentru tóte acestea, cum Bernardin'a, mai cu séma cu averea tatalui seu, cum si ce felu Bernardin'a nu ia pe acela ce iubesce?

— Ei, vedi? . . . e preste potintia. Unu amoru fara sperantia . . . unu mire idealu . . . care nu'i va fi nici-odata barbatu.

— Asiu! nu e insocire de care fin'a mea se nu fia demna. Indata ce inchipuitulu d-tale ginere va sci ce onóre binevoesce dens'a a'i face, se va grabi se devina unu fidantiatu adeveratu, realu, ... numai de nu va fi vre-unu orbu, séu idiotu séu lipsitu de ânima. Dar' respundu eu de totu. Acésta me privesce, in ca-

cá si la altele mai mari concurentii sunt legiuni. Ai datu la unulu, 99 totu au remasu „fòra chivernisela.“

Revista politica.

Sibiiu, 29 Aprilie st. n. 1879.

Aflanduse cu ocasiunea serbarii iubilare ministrii unguresci la Vien'a au avutu repetite si lungi conferentie cu colegii loru austriaci. Precum afirma organele ministeriale, obiectulu aceloru conferentie ar fi fostu: organisarea Bosniei si a Hertiegovinei si politic'a comerciala ce are se urmedie de aci 'nainte Austro-Ungari'a, fatia cu Serbi'a, care precum se scie au incheiatu intr' aceea o conventiune comerciala cu Angli'a pe bas'a stateloru celoru mai favorisate.

Nu vomu remanea inse departe de adeveru déca vomu presupune, ca in acele conferentie ale ministriloru dualistici se va fi desbatutu preste totu politic'a orientala a monarchiei cu atatu mai virtosu, ca in fine comitelui Andrassy ia succesu a incheiá unu feliu de conventiune cu gubernulu turcescu, relative la ocuparea Bosniei si a Hertiegovinei si a pasialicului Novi-Bazar. In poterea acelei conventiuni Turci'a recunóste ocupatiunea aceloru provincii de unu faptu inplinitu, ér' in ceea-ce priveste pasialicului Novi-Bazar apoi, Austriei i se acorda dreptulu de a garnisoná in urmatórele localitati ale pasialicului si adeca: in Preuoj, Priepolje, Bielpolje si Nova-Varos; ori ce alta inaintare insa nu se va potea intemplá fara consimtiementulu Turciei. Acestea se dice ca sunt punctele cardinale ale conventiunei incheiate, alu carei tecstu autenticu inse pana acuma nu s'au publicatu. Intr'aceea gubernulu turcescu au mai tramisu din nou cinci batalióne dela Constantinopole la Novi-Bazar si Lig'a albanesa sta gat'a si astépta cu arm'a la bratiu pe óspetii austro-ungari.

In cercurile militare ale armatei imperiale se manifestédia si se audu voci nemultiumite cu avansamentulu din primavér'a a. c. in care generalii si oficiari din stabulu generalu au avutu partea leului, ér' oficiarii dela trupele active si cu deosebire cei subalterni au participatu in mesura fórte modesta, de si lips'a de oficiari este simtita si transferarile dela unu regimentu la altulu sunt la ordinea dilei.

Totu din incidentulu serbarii iubilare se asteptá si agratiarea cunoscutului patriotu si publicistu serbescu Dr. Svetozar Miletici, care a fostu condamnatu la 5 ani inchisóre, in urm'a unui procesu tendentiosu, ce i s'a fostu intentatu de catra gubernulu ungurescu pentru crim'a de les-maiestate si conspiratiune in contra sigurantiei si a integritatii regatului ungurescu. Dar' acésta nu s'a intemplatu, din causa ca, precum dice „Pester Journal“ condamnatulu ar fi refusatu agratiarea.

Ambasadorulu russescu comitele Siuvalof la reintórcerea sa la postulu seu din Londonu s'au abatutu si pe la Vien'a, unde au fostu primitu in audientia de catra Imperatulu si de catra principele de coróna archiducele Rudolf. Renumitulu barbatu de statu alu Russiei au avutu repetite intalniri cu comitele Andrássy, cu ambasadorulu russescu din Vien'a, cu ambasadorulu italianu si celu germanu precum si cu presumtivulu gubernatoru alu Rumeliei orientale si principe alu Bulgariei Aleco pasia alias principele Vogorides.

Petrecerea comitelui Siuvalof este fórte viu discutata si comentata din partea pressei europene, asia cá si aceea din anulu trecutu a comitelui Ignatief. Despre missiunea cu care a fostu insarcinatu ambasadorulu russescu din partea gubernului seu transpira, ca densulu a fostu tramisu cá se comunice Imperatului austro-ungaru felicitarile Tiarului pentru iubileulu casatoriei sale de 25 ani, ér' apoi se se intieléga cu gubernulu austro-ungaru asupra evacuarei Bulgariei, asupra alegerei principelui bulgaru si asupra mesuriloru internationale ce au a se luá in contra misícariloru revolutionare ale nihilistiloru si ale socialistiloru. Ambasadorulu russescu a declaratu cà evacuarea Bulgariei de catra trupele russesci pana la terminulu de 3 Maiu a. c. ficsatu prin tractatulu dela Berlinu este o inpossibilitate fisica. Acésta erá de prevediutu si nu póte surprinde pe nimenea. Traganarea si nomolirea cestiunei orientale au fostu si este politic'a Russiei, pentru cá asia se obosésca pacientia poteriloru interesate si se le descuragiese.

Astadi Marti in 29 l. c. in diet'a ungurésca din B.-Pest'a intre obiectele puse la ordinea dilei se va aflá si odiosulu si fatalulu proiectu de lege pentru invetiamentulu obligatoriu alu limbei magiare in scólele confessionale nemagiare. Vomu avea deci ocasiune, a ne convinge si de astadata, despre spiritulu de fratietate si de reconciliare de care sunt animati confratii nostri magiari fatia cu natiunea romanésca.

Nu ne indoimu, ca pucinii dar' bravii deputati romani cari se afla in diet'a ungurésca isi voru face datori'a loru patriotica, combatendu acelu proiectu si aparandu natiunea si bisecic'a nóstra nationale. Nu sufere inse nici o indoiala, ca maioritatea dietei va primi acelu proiectu si ca va decretá sentinti'a de mórte asupra natiunei romane.

Totu astadi se va redeschide si parlamentulu germanu din Berlinu, unde la ordinea dilei voru fi mesurile reactionare economice ale principelui Bismark. Resultatulu finalu alu desbateriloru ne va probá, intru catu a succesu principelui-cancelariu a se aliá cu partid'a reactionara si ultramontana in contra partidei national-liberala a Reichstagului germanu.

De candu cu venirea lui Garibaldi la Rom'a spiritele italianiloru se afla in ferbere si agitatiune. Sunt fórte multe semne, ca natiunea italiana se prepara pentru o actiune mare. Acésta se pare ca o simtu prea bine cercurile oficióse austriace, ale caroru organe de publicitate nu sunt nici decum invoite cu petrecerea betranului erou intre zidurile Romei si nici cu organisarea si energiósa activitate pe care o desvolta in tempulu din urma comitetele „Italiei irredenta.“

In dilele din urma russi au parassitu Dobrogea. Corpulu alu 12 alu armatei russesci este concentratu la Varn'a de unde are se se inbarce, ér' corpulu alu 9 si jumetate din corpulu alu 4 se afla la Rusciucu, unde isi astéptá ordinulu de inbarcare.

Gubernulu serbescu a tramisu brigadele din Krucevac, Alexinac si Procopolie subt comand'a colonelului Horvatovici cá se alunge pe arnautii, cari s'au fostu asiediatu in positiuni fortificate pe inaltimile dela Somacovo. Ultimele sciri ne spunu, ca arnautii au fostu batuti si alungati preste fruntariele serbesci.

Transilvani'a.

— Sibiiu — (Dela sinodulu archidiecesanu). In siedinti'a III a sinodului dupa ce s'au decisu despre cateva afaceri curente, trecendu-se la ordinea dilei se pune la desbatere raportulu comissiunei speciale pentru adres'a, alu carui tecstu ilu publicaramu si noi in numerulu trecutu alu diariului nostru, cetitu de catra raportorulu comissiunei deputatulu Part. Cosma si a fostu primitu cu pucine modificari stilistice, intre entusiastice urari de: Se traiésca Maiestatea Sa imperatulu si Regele, se traiésca Maiestatea Sa regin'a, se traiésca Alteti'a Sa principele Mostenitoru.

Totu in siedinti'a acésta, raportorulu comissiunei generale dep. Anania Trombitasiu dà cetire raportului seu. Cu privire la totulu si intregulu, raportulu constatédia unu aventu inbucuratoriu spre mai bine si ca luandu in consideratiune greutatea timpului si a situatiunei isi incheia raportulu cu macsim'a strabuna, ca: „concordia minimae res crescunt, discordia maximae dilabuntur.“

Nu potemu trece cu vederea unu punctu din raportulu comissiunei generale si acela este in care se vorbesce despre primirea eleviloru in institutulu seminarialu. Raportulu constata, ca desi sinodulu a prescrisu in mai multe renduri si mai pe urma in §. 18 alu regulamentului seminarialu, cá se se primésca numai astfeliu de tineri, acaroru pregatire scientifica indreptatiesce la asteptarea, ca cei trei ani petrecuti in institutu voru fi de folosu pentru viitoriulu loru, totusi aceste prescrieri au fostu desconsiderate intr'unu modu batatoriu la ochi. Asia dintru cei 116 elevi aflatori astadi in institutu 83 nu au avutu la primirea loru pregatirea prescrisa nici chiaru prin conclusele anterióre sinodale.

In siedinti'a IV deput. P. Cosma face propunerea, cá comissiunea organisatóre se se insarcinedie a revidiui regulamentulu afaceriloru interne si a'lu intregi si apoi a supune intr'una din siedintiele procsime proiectulu seu la desbatere. Se primeste.

Dep. Joanu Popea face propunerea cá se se scurtedie serviciulu bisericescu, pentru cá se se póta tînea si cuventari celu pucinu odata intr'o luna. In urm'a unoru esplicari date din partea presidiului, propunetoriulu isi retrage propunerea. Acelasiu deputatu sinodale mai face propunerea cá se se reformedie invetiamentulu religiunei in scólele elementare si gimnasiale si se se escrie premii pentru cartile didactice din acésta ramura de invetiamentu. Propunerea se transpune la comissiunea pentru propuneri. Urmédia apoi la ordinea dilei raportulu comissiunei verificatóre. Alegerea clericala din cerc. elect. XIX alu Fagarasiului au datu locu la viue desbateri din causa, ca la acésta alegere sar' fi intemplatu neregularitati. Sinodulu decide cá se esmita unu comisaru, care se si alege in persóna dep. Zacharie Boiu, in urm'a refusului din causa de betranetie a dep. Josifu Baracu de a primi acea missiune. Se mai esmite o ancheta de barbati de specialitate care se intregésca regulele directive asternute din partea comissiunei administrative a tipografiei archidiecesane.

— In siedinti'a V mai 'nainte de a trece la ordinea dilei, presidiulu aduce la cunoscinti'a sinodului, ca Joi in 13 l. c. in diu'a in care serbamu iubileulu de 25 ani alu casatoriei Maiestatii Sale imperatului si regelui, se va celebrá in biseric'a din cetate cultulu ddeescu cu solemnitatea prescrisa. Aratandu mai departe, ca prin circulariu pres. a provocatu si pe oficiile parochiale archidiecesane a serbá acésta di iubilara prin celebrarea servitiului divinu indatinatu la astfelu de ocasiuni, ér' poporulu prin abtînerea dela lucrarile dilnice pe timpulu inainte de amiadi, propune cá si sinodulu se faca in acelu timpu pausa in lucrarile sale ordinare, spre a poté participá in corpore la servitiulu ddeescu.

Se primesce cu esclamari insocite de „se traiésca Maiestatea Sa“ !

Presidiulu aduce mai departe la cunoscinti'a sinodului, ca in timpulu de candu conduce archidieces'a au incursu la densulu dela preotimea archidiecesana diferite sume de bani, pe care le-a administratu densulu, elocandu-le asia cá se fructifice catu se póte mai bine. Aceste sume se urca acum la sum'a de 9848 fl. 68 cr. v. a. Acésta suma presidiulu declara a o inpliní din alu seu, pana va ajunge la sum'a rotunda de 10,000 fl. si propune sinodului, cá din incidentulu festivitatiei iubilare de 25 ani a casatoriei Maiestatii Sale, se formeze din acésta suma o fundatiune, care se pórte dupa numele Altetiei Sale imperiale clironomului, titlulu de „fundatiunea Rudolfiana.“

Aceste comunicari sinodulu le primesce cu viue aclamatiuni de „se traiésca“ Alteti'a Sa imperiala clironomulu Rudolf si Escel. Sa parintele Archiepp. si Metropolitu, hotarindu totodata a se face unu actu fundationalu formalu, in care se se determine apriatu scopulu fundatiunei, remanendu, a se face si pasii necesari pentru dobandirea incuviintiarei Preainalte.

Dupa aceste comunicari facute, sinodulu trece la ordinea dilei si alege doui profesori la seminariulu Andreianu in persónele d-loru Dr. N. Maieru, care fù alesu cu 44 voturi din 44 si Simeonu Popescu cu 36 voturi.

Candidati la acele doue catedre au fostu d. d-nii D. N. Maieru, Simeonu Popescu, Andreiu Ghidiu, Gregorie Pletosu, Dr. Vasilie Glodariu si Dionisie Palade.

Urmédia apoi raportulu comissiunei scolare in caus'a pasiloru facuti de Escl. Sa parintele Archiepp. si Metropolitu Mironu Romanulu si de consistoriulu archidiecesanu in caus'a proiectului de lege pentru introducerea obligatóre a limbei magiare in scólele poporale. Raportorulu comissiunei Dr. N. Popu propune si sinodulu hotaresce:

a luá actu despre pasii facuti de Esel. Sa si de consistoriu in cestiunea amintitului proiectu, si incuviintiéza in tóta estinderea loru si astépta in deplina incredere, ca voru intreveni si pe viitoriu in acésta causa spre sustinerea intacta a autonomiei bisericei nóstre garantate prin lege, pentru salvarea intereseloru nóstre culturale si spre liniscirea poporului nostru. Mai departe, fiindca proiectulu de lege amintitu, probabilu va fi unulu din primele obiecte, ce se voru pertractá in diet'a din Budapesta dupa redeschiderea sessiunei, sinodulu decide, a inaintá unu memorandu la inaltele corpuri legiuitóre din Budapest'a in acésta cestiune si cu elaborarea lui insarcinéza pre deputatii: Vicariu N. Popea, Joanu Ratiu, Partenie Cosma, I. Branu de Lemeny, Ananie Trimbitasiu, Stefanu Iosifu, Dr. A. Tincu.

---

litatea mea de nasiu. Me voiu duce se'lu aflu chiar' acum; spune 'mi numele lui.

— Acésta, mai cu séma, 'mi e opritu a spune.

— Altor'a póte, dar' nu mie.

— Ba tocmai d-tale. Ce ar dice ea, mare Ddieu! daca iubit'a ei Henrieta i-ar tradá secretulu.

— Ar dice ca iubit'a ei Henrieta a voitu fericirea ei, si eata totulu. Vorbesce dar', te rogu. Numele?

Henrieta se mai induoi pucinu, zimbí, apoi plecanduse la urechia lui Vallombreuse, i murmura incetinelu numele cerutu.

Marquisulu se indrepta pe data uimitu, ne vrendu inca se crédia, si dusu pe ganduri.

Dar', in acelu momentu chiar', usi'a salonului se deschise far' de veste.

Generalulu sosea pe fuga.

— Ei! iute marquise, alérga la otelulu Vallombreuse. Betranulu d-tale intendantu te róga se alergi acolo. Nu mai are de catu cateva minute de traitu . . . . . Móre!

(Va urmá.)

Discursulu

pronunciatu de Prea Santi'a Sa, domnulu episcopu alu Aradului la deschiderea sessiunei sinodale din 1879.

Christosu a inviatu Dloru Deputati!

Inplinindu-se érasi trei ani dela alegerile ultime, ér cu inplinirea acestor'a espirandu si mandatulu deputatiloru de mai inainte, dupa ce in urm'a alegeriloru noue din dilele trecute, clerulu si poporulu nostru V'a onoratu cu increderea sa pentru noulu periodu sinodalu, care este alu patrulea in viéti'a nóstra constitutionala bisericésca: Ve salutu cu bucuria la inceputulu activitatii Domnieloru Vóstre.

Dupa inplinirea acestei placute datorintie, indata dela inceputu trebue se ve spunu ceea ce de altcum credu se fi observatu si Dvóstra, cumca ne aflamu in timpuri grele si critice, candu mai vertosu moral'a si religiositatea sunt in decadere. Nutrescu insa firm'a sperantia, cà zelului si intieleptiunei Domnieloru Vóstre

va succede a aflá calea, ce duce la bine pentru a ajunge scopulu, ce urmarimu, scopulu celu sublimu alu bisericei, fara de care nu póte prosperá nici o societate, dicu veti aflà acea cale, si astfeliu veti justificá pe deplinu increderea, ce au pus'o alegatorii in Dvóstra. Sunt multe si intetîtórie agendele, ce spre acelu scopu astépta resolvirea loru dela Dvóstra, si precum parte sciti, parte veti se ve convingeti din darile de séma oficióse, acele agende pretindu o solutiune buna si neamenata intru interesulu santei nóstre biserici si alu fiiloru ei.

Candu am intonatu mai inainte, cà moral'a publica este in scapatare si cà acésta pornire spre reu este unu mare pericolu pentru biserica, poporu si cultura, marturisescu, cà am fostu condusu numai de adeveru si de sinceritate, si observu, cà tocma pentru acestu morbu greu morale alu timpului starea nóstra bisericésca, scolaria si fundatiunala de astadi nu se póte dice inbucuratória, precum asi dori din ânima se o potu constatá. (Aici continua P. S. S. a espune intr'unu raportu detaliatu mai pre largu cele ce a esperiatu in diecesa pe terenulu bis. scol. si fund. Dupa aceea continua, precum urmédia. Red.)

Facia cu acésta stare am emisu mai multe pastorale in diecesa, am tînutu consultari cu protopresbiterii si inspectorii de scóla, am dispusu se tîna si preotii intre sine si cu invetiatorii conferintie pentru recunóscerea si delaturarea releloru, ale caroru resultate invederate pàna acum sunt, cà scólele confessionali, mai vertosu cele de fetitie, ni se sporescu in numeru frumosu, si potemu sperá, cà se voru totu spori si pe viitoriu.

Cá ceva inbucuratoriu, mai potu amentí institutulu nostru pedagogicu-teologicu, carele este bine provediutu cu poteri didactice, are 175 de elevi, dintre cari 56 internati in alumneu si provediuti cu cele necessarii. Progressulu acestui institutu este si pàna acuma destulu de observabilu, dupa cum s'a declaratu si comissiunea sinodala anchetaria esmisa la esamenele anuali, carea a contribuitu in modu edificatoriu la acelu progressu.

Acestu institutu, pentru carele dieces'a, dar mai vertosu fondurile comune varsa sume considerabile de bani, are destinatiunea, se dea poporului nostru preoti si invetiatori buni, cari se fia totu atàtia apostoli ai moralitatii si luminei in poporu; dar si acestui'a i-lipsesce inca unu directoru, carele cu tactulu si intieleptiunea sa se conduca institutulu si pe professorii mai tineri, ér cu autoritatea si esemplele sale se intarésca tenerimea pe calea moralei si a virtutii. In fine trebuie se amintescu lips'a de unu internatu pentru clerici, unde se-si póta insusi mai multu caracterulu bisericescu si se se póta ingradi de càtra influintiele vietii celei stricatióse din afara, apoi si cá se se póta controlá si disciplinà mai bine.

Eu am meditatu multu asupra modului, cum s'ar poté ajunge scopulu ce dorimu, si nu am potutu aflá altulu, decàtu lumin'a cea adeverata, scól'a si instructiunea buna din poporulu de josu pàna susu la centru. Tóte straduintiele mele dar sunt si remanu dedicate acestui scopu practicu, si tóte combinatiunile mele purcedu de pe acésta basa. De aceea am recomendatu, si am sustienutu si in trecutu, dar sustienu si acum, cà interesulu nostru bine intielesu pretinde organe mai multe si mai bune, cum si o disciplina mai rigorósa josu in poporu, ér' la institutulu pedag.-teologicu inplinirea postului de directoru cu vre-unulu dintre cei mai demni barbati ai bisericei nóstre.

Amu fi tare norocosi, daca D-dieu ar inspirá pe alegatorii chiamati dupa lege a inplini postulu vacantu de protopresbiteru in Aradu, cá se nimerésca unu atare barbatu, carele totu-odata se fia calificatu a fi directoru si de a corespunde si lipsei atàtu de simtite la institutulu nostru.

Trebue Dloru Deputati, se tînemu intru tóte lipsele nóstre publice contu de inpregiurari, si cá ingrigitori buni si intielepti de salutea celoru ce ne au alesu, lapadendu-ne de ori ce interese particulari, in cadrulu angusteloru nóstre medilóce, se folosimu cu devotamentu, abnegatiune si sacrificii tóte inpregiurarile si ocasiunile possibili, pentru inaintarea scopului celui mare alu chiamarei nóstre.

Din acestu punctu de vedere, dupa acésta mesura morala, ve rogu se luati spre cunoscintia si in dejudecare si cunoscutulu pasu alu capiloru ierarchiei si alu corpuriloru esecutive diecesane, intielegu pasulu intreprinsu de curendu la Maiestatea Sa, Regele nostru apostolicu in caus'a cunoscutului proiectu de lege alu inaltiatului Ministru, relativu la introducerea limbei magiare, cá studiu obligatu si in scólele nóstre confessionale, care proiectu dupa a nóstra convictiune atingea in modu intetîtoriu autonomi'a nóstra legala in institutele nóstre culturali, càtu si progresulu in scólele poporali.

Totu pentru inaintarea si respective inlesnirea ajungerii acelui scopu sublimu eu m'am simtitu indemnatu a procurá pe spesele mele o tipografia diecesana, pe carea o inchinu diecesei nóstre, spre scopulu, cá se fimu in stare a provedé scólele nóstre cu cele mai bune si mai eftine càrti, si asia se latimu in publiculu nostru preste totu, si in specie in clerulu si corpulu didacticu alu nostru totu mai multa lumina. Acésta tipografia, carea va inlesni dupa timpu si tiparirea cartiloru bisericesci cu litere, chiar' acum se pune in activitate in nisce conditiuni modeste, dar' corespundietóre trebuintieloru unui inceputu bunu. Deci pre candu eu cu adeverata placere archipastorésca o dedicu diecesei mele, si destinezu venitulu ei pentru infiintiarea si sustînerea unui institutu superioru de cultura séu gimnasiu, pe care gimnasiu in scurtu timpu speru se-lu potu inzestrá si cu unu altu fondu necessariu pentru a ajunge càtu mai curendu la infiintiarea si destinatiunea sa.

Chiar' si din acestu motivu mi-reservu dreptulu de a amplificá tipografi'a, si a o dotá prin midilóce voluntarii de binefacere astfeliu, in càtu se fiu in stare din anu in anu a presentá venerabilului sinodu raporturi totu mai inbucuratórie asupra starii si activitatii ei. Numai si numai pentru acésta dorintia a mea ve rogu cu luarea spre cunoscintia a declaratiunei mele, prin carea acésta tipografia trece in proprietatea diecesei, a-mi lasá precàtu timpu voiu avé bucuri'a a stá in fruntea acestei diecese mana libera intru conducerea, dotarea, amplificarea si administrarea ei, conformu destinatiunei ei pre langa raportu anualu regulatu.

Atàta din partea mea, altele mai multe asteptandu dela zelulu si intieleptiunea Domnieloru Vóstre, pre cari prin indegetarile mele am doritu a ve introduce pre calea activitatii, pentru carea v'ati adunatu si rogandu pre Atotu-Potintele se Ve binecuvinte si pre Dvóstra si tóte lucrarile Dvóstra, declaru sessiunea sinodala a a. 1879 de deschisa.

Ioanu Metianu m. p.,
(„Biseric'a si Scól'a“) episcopulu Aradului.

Romani'a.

— (Catu a costatu resbelulu din 1877/8) Chieltuelele ce au costatu pe Statulu romanu resbelulu din ultimii ani se potu inparti in dóue: cheltueli cari s'au facutu pentru sustienerea resbelului si chieltueli, cari au decursu in urma din caus'a resbelului.

Cele d'antaiu se urca la sum'a de lei 48.181,233 astfeliu repartite: 1) Cheltueli de concentrare si mobilisare; intretienerea armatei pusa pe picioru de resbelu si intretienerea prisonieriloru turci lei 24.892,135. 2) Prim'a de echipare a oficeriloru lei 391,600. 3) Efecte de inbracaminte, echipamentu, corturi, telegrafe etc. lei 3.795,798. 4) Munitiuni de resbelu lei 2.147,906. 5) Costulu transpórteloru militare pe caile ferate si pe Dunare 3.499,920. 6) Construirea si intretienerea podului pe Dunare lei 430,000. 7) Cheltueli pentru serviciulu medicalu militaru, pentru ingroparea cadavreloru si desinfectarea localitatiloru pe unde s'a facutu transpórte militare 332,655 lei. 8) Rechisitiunile 12.282,379. 9) Cumperarea de cai 258,000. 10) Medailii comemorative 150,840 lei.

Cheltuelile provenite din caus'a resbelului sunt cele urmatóre, suindu-se la unu totalu de 9,285,704 lei. 1) Comissariatele instituite pe langa armatele russe 365,400 lei. 2) Cheluelile pentru mantienerea ordinei publice lei 56,000. 3) Chieltueli extraordinare de intretienere si esploatare a caliloru ferate ale companiei actionariloru, lei 7.412,154. 4) Perderea asupra rubleloru de argintu reduse la cursulu de 3 lei 70 bani, lei 500,000.

Cele mai multe din aceste cheltueli au fostu acoperite prin enormele escedente bugetare ale aniloru din epoc'a chiaru a resbelului. („Curier. financ.“

— (Creditulu funciaru romanu, din Bucuresci.) — Tragerea la sorti a scrisuriloru funciare, emise de acésta societate, efectuandu-se de doua ori pe anu, se face joi, la 1 Maiu st. n. (19 Aprilie s. v.) anulu curentu, la 12 ore din diua, in localulu societatiei din strada Coltiei.

Scrisurile funciare esite la sorti se platescu al pari (suta in suta) si in moneta de auru, cu incepere de la 1 Iulie st. n. 1879.

— (De la Curtea romana.) — M.M. L.L. R.R. Domnulu si Principele Mostenitoru alu Suediei si Norvegiei cu A. S. Princesa Paulina de Waldeck si suitele Altetieloru Loru au asistatu luni 9 Aprilie curentu, la representatiunea data in folosulu victimeloru inundatiei de la Szegedinu, in teatrulu celu mare, sub patronagiulu d-nei contesa de Hoyos, cu concursulu mai multoru d-ne si d-ni din societate ce au bine-voitu a se insarcina cu interpretarea pieseloru ce s'au jucatu.

M. S. R. Dómna fiindu inca indispusa n'a potutu asistá la acésta serata.

Itali'a.

— Garibaldi, betranulu leu dela Caprer'a a parassitu cuibulu seu si a venitu pe continentulu italianu, nu pentru a 'si sfersi dilele la Rom'a devenita capital'a Italiei, dupa cum crede Mesagerulu Vienei, ci anume pentru a incepe o actiune politica.

Care va fi insa acésta actiune?

Regele Umberto la visitatu, Garibaldi, potendu-se sculá dupa patu'i de suferintia, a intorsu visit'a regelui, si cu tóte aceste probe de amicitie si de reciprocu si atingetoriu respectu, vase de resboiu primescu ordine de a pluti pe Adriatic'a si de a veghiá, ér' Garibaldi devine de odata poetu spre a-i spune lui Felice Cavalotti cuvinte care suna ast-felu:

Dimmi Felice, questa manomessa
Plebe d'alla tirannide e dal furbo
Seminatore din menzogne, un giorno
Non avrà di vendette? Ed irrompendo
Dai miseri giacigli, un di per lei
E troni, e templi, e civiltá bugiarda
In mar di sangue non adran travolti?...

(Spune'mi Felice, acestu poporu apesatu de tiranie si de viclénulu respanditoriu de minciuni, nu 'si va aflá o di de resbunare? Ridicandu-se dupa paturile lui de suferintia nu va innecá intr'o mare de sange si tronuri, si temple, tóta acea civilisatiune falsa . . . .)

Se vorbescu multe dar' din noutatile aduse de telegrafu aflamu a-nume cà betranulu leu a presentatu regelui unu memoriu asupra situatiunei interne si esterne a Italiei si ca vorbesce se provóce adunari pentru reformarea legei electorale. („Binele Publicu.“)

— O alta scrisóre au fostu adresatu eremitulu dela Caprer'a catra diariulu din Neapole. Reproducemu si noi tecstulu acelei scrisori dupa traducerea „Romaului. Eate-o:

Caprer'a Marte 1879.

„Pre iubite Imbriani! Èca càte-va renduri pentru a nóstra Italia degl' Italiani.

„Am disu: Itali'a datoresce recunosciintia dinasthiei de Savoi'a, pentru ca acésta a contribuitu fórte multu la unificarea tierei; si repetu astadi ceea ce am disu, convinsu fiindu cà spunu adeverulu. Tóta lumea scie inse, cà dinasthi'a n'a fostu singura in acésta intreprindere si cà numerosi au fostu patriotii cari au ajutat'o, fara altu interesu decàtu acela alu demnitatii tierei si posteritatii sale. Astadi prin silintiele tutuloru, Itali'a e aprópe definitivu constituita. Dar' este ea prospera? Nu dicu; poporatiunile sale erau materialu mai inflioritóre, sub jugulu de feru alu miciloru sei tirani. Noue dar', cari am contribuitu la reconstituirea tierei, se cuvine a vorbi in numele drepturiloru sale, astadi calcate in peciore fara mila. Parlamentulu resturnandu prin votulu dela 11 Decembre ministeriulu Cairoli, pe care ilu sustînea majoritatea natiunii, a aratatu cà nu represinta aspiratiunile sale. De la Depretis, membru servilu alu unui despotismu mascatu si jucari'a unoru intriganti, e de prisosu se asteptamu ceva, cà-ci nu e capabilu de nimicu. Remane dinasthia, care, sub velulu neresponsabilitatii sale, e caus'a releloru care asediéza Itali'a; discreditu si dispretiu in afara; miseri'a si desperare in intru.

„Dinasthiei dar' trebue se ne adresamu si se ceremu se inbunatatiésca sórtea tierei nóstre, punendu la guvernu ómeni capabili si onesti.

„Avemu acestu dreptu, si asiu voi cá tinerii suverani, in locu de a se inchide intr'o atmosfera de lingusire, se asculte pe ómenii capabili de a le spune adeverulu: ca adeca monarchii nu sunt eterni si cà durat'a monarchiei casei de Savoi'a va fi in raportu directu cu iubirea ce va sci se merite din partea poporului. Acésta nu se dobandesce cu cinci-spre-diece milióne de lista civila, cu unu numeru estravagantu de uniforme, cu o armata permanenta, care inghite unu sfertu din veniturile statului, nici in fine tînendu o jumetate a natiunii in lenevia, cá se traiésca bine in pagub'a celeilalte.“ G. Garibaldi.

Russi'a.

— (Atentate anterióre asupra imperatului Russiei.) Aprópe cu trei-spre-diece ani inainte de acésta, la 16 Aprile 1866, s'a comisu celu d'antaiu atentatu asupra imperatului Alecsandru. Atunci, dupa ce imperatulu facuse o preamblare pe langa gradin'a de véra din Petersburg si voiá se se suie in trasur'a sa, se trase asupra'i unu focu de pistolu. Imperatulu nu fù atinsu, atentatorele fù arestatu. Criminalulu erá Dimitri Wladimirow Karakasow, nascutu in gubernamentulu Saratow si auditoru estraordinaru la Universitatea din Moscva. Elu profesá principiele celui mai estremu socialismulu. Servulu Osip Iwanovici Komisarow scapa imperatului viétia. Elu fusese mai inainte servu la mosiile baronului Kister; veni inse inca cá baiatu la Petersburg, unde intra cá ucenicu la siepcarulu Sadow. De óre-ce Komisarow serbatoria tocmai in 16 Aprilie diu'a numelui seu, se duse se-isi faca rugaciunea in capel'a de langa casutia lui Petru celu Mare. La reintórcerea sa, sossindu la tiermulu Newei, nu potù se tréca riulu, de óre-ce podulu de vase fusese desfacutu; se intórse déra inapoi si, trecendu pe langa gradin'a de véra si vediendu la pórta unu echipagiu imperialu, se amesteca printre multimea care asteptá acolo spre a vedé pe imperatulu. Curendu dupa aceia elu isbuti a petrunde asia departe, in càtu zari pe imperatu tocmai in momentulu candu voiá se se suie in trasura si isi inbracá mantaua. Inca pàna nu se aretase imperatulu, Komisarow observase pe unu omu care se silea se strabata printre multime cá se se apropie de imperatulu. Komisarow se retrase pucinu; vediu inse ca, in momentulu candu imperatulu isi inbracá mantaua, necunoscutulu scóte din posunaru unu pistolu si ochiesce spre imperatu. Komisarow lovi rapede pe atentatore peste cotu, pistolulu se slobodi, inse pré susu cá se nemerésca pe imperatu. Faptuitorulu fù prinsu indata. Incremenitu de spaima, Komisarow se perdù prin multime. Scirea despre atentatu se lati rapede prin orasiu si produse mare sensatiune. Curendu dupa incidentu, imperatulu se duse in catedral'a numita de Kasan, spre

a multiami lui D-dieu pentru scaparea vietiei sale. La sossirea sa in palatulu de iérna, membrii consiliului de statu, cari tînusera tocmai o siedintia, fura cei d'intai cari salutara pe imperatulu. Peste pucinu se adunara in palatulu de iérna tóte generalitatile si toti demnitarii cari aveau intrare la Curte. Candu aparù imperatulu, fù salutatu de cei presinti cu strigate de bucuria si cu cele mai viui semne de entusiasmu. Monarchulu multiami prin càteva cuvinte gratióse si cerù se véda pe salvatorulu seu Komisarow. Acesta se aflá dejá in palatu, fù introdusu; imperatulu i esprima multiamirile sale d'inaintea adunarii intregi si 'lu radica indata la rangulu de nobilu. Séra, Petersburgulu erá iluminatu serbatoresce.

Unu anu mai tardiu, la 6 Iuniu 1867, s'a facutu alu douilea atentatu asupra imperatului Alecsandru, candu Polonesulu Berezowski a trasu asupra lui, pe candu se intorcea cu imperatulu Napoleon III dela marea revista militara din Longchamp. La o carmitura a drumului, pe unde avea se tréca atunci trasura imperatésca, unu teneru cu blusa alba iesi din multimea cea indesata, baga man'a in posunaru si tînu apoi ambele mani in aeru. Ecuierulu imperatescu Raimbeaux, care calarea inderatulu trasurii, observandu acésta misïcare, crediu ca individulu in cestiune voiesce se arunce o petitiune in trasura; dete pinteni calului seu spre a se intrepune; acesta facu o saritura inainte; se audi o detunatura si indata dupa aceia o a doua. Calulu lui Raimbeaux primi unu glontiu in nari, sari in susu si stropi cu sangele seu pe principii din trasura. In fatia imperatului Napoleon siedea marele duce Wladimir si, vediendu'lu imperatulu stropitu de sange, ilu apuca de braciu si 'lu intreba: „Esti ranitu?“ „Nu; déra dtea, sire?“ intreba marele duce, cà-ci si uniform'a lui Napoleon erá plina de sange. Principii, convingendu-se ca nu li se intemplase nimicu, se radicara in susu spre a se aretá poporului, care scotea strigate de bucuria, si apoi se intórsera in orasiu.

Atentatorele voiá se fuga prin tufisiu; fù insa apucatu de asistenti, cari navalira asupra lui. Celu d'anteiu care puse man'a pe densulu fù capitanulu gardei din Paris, d. Lubert; se esca o invalmasiéla fórte apriga, publiculu voiá se lincheze pe Berezowski. Se audiau strigate de: „Branchons-le! Branchons-le!“ (Se'lu acatiamu!) Numai cu multa greutate isbutira colonelulu Lallemand si capitanulu gardei orasienesci Presle — care alergase indata dupa slobodirea focuriloru pe o alea laterala si sarise de pe calu — a scapá pe prisonieru din manile unei multimi intarîtate de peste o suta persóne si a'lu tari in tufisiu; agenti politienesci si soldatii alergara intr'ajutoru si pusera capetu, inca la timpu si inainte de-a usa de baioneta, acestei furióse invalinvalmasieli, care tinu peste diece minute. Sossi o trasura; o persóna se cobori dintr'ensa; patru agenti in haine civile se urcara pe cosiulu trasurii, altii trei agenti inpinsera pe atentatore in intrulu trasurei si se asiediara langa elu Escortatu de unu despartiamentu de garda orasienésca, elu fù condusu intr'o carciuma din apropiare, unde i-se aduse celu d'anteiu ajutoru; elu fusese greu ranitu prin plesnirea pistolului seu, perduse o cantitate insemnata de sange si lesinase aprópe, in urm'a luptei pe care o sustînuse pentru persóna sa; vestmintele sale erau sdrentiuite si o maneca rupta cu totulu. De la acea carciuma, fù condusu la consiergeria. Berezowski fù condamnatu la mórte, mai tardiu inse a gratiatu la deportatiune in Noua-Caledonia.

(„Romanulu“.)

Sciri diverse.

— (Unu nou actu de tolerantia magiara.) In monastirea Ursulineloru de aici, in care se afla la vreo 15 eleve romane, inca se facura pregatiri pentru serbarea jubilara a M. Loru din 24 crt. Rectorulu monastirei compusese anume cinci piese teatrale spre a se jocá in diverse limbi. Traducerea piesei pentru elevele romane s'a publicatu si retiparitu in brosiura dupa „Scól'a romana,“ precum anunciaseramu si noi.

Dar' ce se vedi? Rectorulu compuse programulu jubilàrii singuru, din capulu seu, fara a presupune, ca prin acést'a comite vreo crima. Inse s'a insielatu, cà-ci audiendu despre acést'a unu profesoru gimnasialu, care tiene óre de prelegeri magiare in institutulu respectivu, a interdîsu rectorului representstiunea romana precum se afirma sub cuventu, „ca tocmai acum, candu parla„mentulu elaboréza proiecte pentru introducerea obliga„toria a limbei magiare in tóte institutele de invetia„mentu, nu este de locu consultu se se dea atâta onóre „limbei romane intr'unu institutu, care trebue se aiba „cu totulu alte tendintie.“ Astfeliu representatiunea romana a remasu nedata.

Nu scimu cu ce dreptu séu la a cui porunca a lucratu dlu profesoru? Unii dicu, cà acésta exilare a limbei romanesci dela o petrecere destinata pentru dio'a din 24 Aprile s'ar fi intemplatu in urmarea unui ordinu venitu dela episcopi'a rom.-catholica din Alba-Juli'a; in acestu casu inse amu prasupune cu totu dreptulu, cà ordinulu s'a datu in scrisu, éra nu pe submana si nu numai prin graiu.

— (Petrecerea data de catra „Reuniunea Sodaliloru romani din Sibiiu“) in sér'a de 14/26 Aprilie, a reusitu bine in tóte privintiele, asia ca au potusu fi multiumitu si publiculu precum si arangeatorii acelei petreceri. Joculu fórte animatu a duratu pana dupa 3 óre din diua.

— (Rectificare). In notiti'a pe care o amu publicatu in numerulu precedentu alu acestui diariu despre prandiulu diplomaticu datu in diu'a de 12/24 Aprilie de catra Escel. Sa mitropolitulu Mironu Romanulu, s'au stracuratu o eróre de tiparu, pe care ne grabimu a o rectificá si adeca la acelu prandiu n'au luatu parte numai 60 de persóne, precum s'au disu in aceea notitia, ci preste 70 de persóne.

— (Deputatulu dietalu d. Parteniu Cosma) a plecatu cu trenulu de domineca séra la B.-Pest'a, pentru cá se ia parte la desbaterea proiectului pentru introducerea invetiamentului obligatu alu limbei magiare in scólele confessionale, ce va avea locu marti in 29 l. c.

— (Pentru ajutoriulu familiiloru din comun'a Betleanu) in comit. Fogarasiului daunate prin focu:

D. Iosifu St. Siulutiu, asesoru la tribunalulu reg. de aici a depusu la redactiune . . v. a. fl. 2 —

— (Dela Dev'a ni se scrie), cà din asia numitele muscele columbace care esu in fiacare anu din pesterea Veterani de la Mehadiá, au ajunsu si estimpu unele roiuri pàna in comitatulu Hunedóra. Musïcatur'a loru veninósa omóra multime de vite cornute, si tóte incercarile de a le exterminá remasera pàna acum vane. Corespondentele nostru crede, cà contra musïcarei loru ajuta oleulu de rapitia amestecatu cu terpentinu, cu care se ungu vitele mai de multe-ori.

— (Curiositati ale tempului.) S'a pretinsu adesea ca se póte diviná caracterulu unui individu prin simpl'a inspectiune a scrierii lui.

Unu functionariu alu posteloru din Parisu merge si mai departe: elu se crede in stare de a potea ghici noroculu unei persóne numai din modulu cu care 'si timbrédia scrisórea.

Déca, dice augurulu din strad'a Jean-Jaques, timbrulu este pusu piedisu, persón'a care l'a lipitu nu va ajunge nici-odata la nimicu; déca este pusu la steng'a, acea persóna este unu originalu care 'si va face póte carier'a; si déca timbrulu este lipitu fara regula, elu provine dela unu glumetiu séu dela unu negligentu care nu va avea in viétia de càtu desceptiuni; déca timbrulu este pusu in mijlocu si d'asupra adresei, elu a fostu pusu de unu aristocratu séu de unu omu care voiesce se para aristocratu, cà-ci este evidentu ca acésta asiediare n'a fostu alésa decàtu cugetendu la armele charthiei de scrisori; déca timbrulu este josu si in coltiulu stangu corespondintele este fara ambitiune si chiaru fara idei inalte; déca este pusu susu si in coltiulu dreptu, unde trebuie sa fia, cel'a care l'a pusu e omu de ordine, va merge departe si póte intr'o di va fi ministru . . . . . alu posteloru si telegrafeloru. „Femei'a romana.

— (Atentatu de petarde in Sevill'a.) In 12 Aprilie au esplodatu in biseric'a St. Antonio din Sevill'a doue petarde mari, ranindu mai multe persóne. Atentatorii aveau intentiunea de a face prin acésta cá lumea se fuga din biserica, spre a profitá de confusiunea ce s'ar fi nascutu si se fure giuvaerele de mare valóre, care sunt pastrate in acea biserica.

Bibliografia.

— Resbelulu Orientale de profes. Dr. A. P. Alessi si pofes. Massimu Popu. Graz, Éditur'a lui Paul Cieslar 1878.

Acésta opera din care pana acuma au aparutu VIII brosiure va constá intréga din circa 10 brosiure in formatu de octavu majoru de cate 3 cóle séu 48 pagine, pre papiru elegantu albu si bine satinatu, si inprimata cu tipariulu celu mai modernu.

Fia-care brosiura va contiené mai multe ilustratiuni perfectu efeptuite, parte in colori, parte in litografia. Acelea voru representá parte portretele barbatiloru de positiune inalta, cari au participatu la afacerile resbelului si au jucatu unu rolu pe terenulu diplomaticu, parte alu acelora cari s'au destinsu prin eroismu pe campulu de resbelu; in fine illustratiuni ale orasieloru, satele si tóte locurile cate au jucatu unu rolu in acestu resbelu, despre luptele mai insemnate si alte episóde interesante din viéti'a belica.

Pentru cá se-si póta procurá acésta opera si cei cu mediulóce mai modeste — de si spesele edarei pre langa unu tipariu elegantu si illustratiuni artificióse, se urca la una suma enorma — am statoritu costulu unei brosiure numai cu 40 cr. v. a. = 1 francu = 1 leu in auru.

Tóte 10 brosiurele costa numai fl. 4 séu franci 10. Acei p. t. abonati, cari-mi voru tramite costulu operei intregi séu anticipative séu dupa primirea brosiurei prime, voru primi cu brosiur'a ultima unu tablou mare: „Ocuparea Plevnei“ „gratis“, care tablou in libraria nu se va vinde sub fl. 5 séu franci 12.*)

Celu ce va aduná abonati la acésta opera in cerculu cunoscutiloru sei, va primí la 10 esemplare unulu „gratis,“ ér' celu ce va aduná 200 abonati va mai primí, „gratis“ prelanga aceea unu grandiosu tablou in oleiu iu cadra aurita, care va representá: „Asaltulu Romaniloru asupra redutei Griviti'a.“

Cate unu esemplaru din acestu pomposu tablou se va espune in Budapest'a si in Bucuresci. Costulu de bolta alu acestui tablou va fi franci 500

Pentru perpetua aducere a-minte se voru inserá la finele operei si numele abonatiloru, de aceea sunt rogati toti p. t. domni cari voru binevoi a prenumerá acésta scriere a-si insemná catu mai esactu adres'a.

Fiindu ca „Resbelulu orientale illustratu“ se va tipari numai in unu numeru micu de esemplare, e de interesu pentru toti doritorii cá se-lu prenumere catu mai in graba, fiendu-cà o a doua editiune nu se va face, din caus'a speseloru enorme, ér' esemplarele complete se voru vinde numai prelanga pretiulu de fl. 8 sau franci 20.

Oper'a s'a dedicatu de catra d.d. autori:

Armatei romane si braviloru sei conducatori, in semnu de inalta recunoscientia si admiratiune. Editur'a lui Paul Cieslar in Graz (Austri'a).

— Despre interessant'a si instructiv'a carte, care se vede anuntiata si prin librariile de aici, ne vení urmatóri'a recensiune scurta, dela màna competenta: Opulu Clarissimului D. Dr. Nicolau Nilles S. S. esitu la lumina in anulu curinte la Oenipontu — Insbruck — sub titul'a „Calendarium manuale utriusque Eccleside Orientalis et Occidentalis“ pentru filheleni si cei ce possedu limb'a latina in biserica nóstra Orientala este de pretiu insemnatu. Intru acestu manualu se atingu varietatile rituali, carii se afla intre nationalitatile tînetóre de biseric'a orientala; sunt conferite si combinate cu riturile bisericei occidentale, se arata originea si intielesulu cartiloru liturgice chorale precum Mineiu si Minologiu cu Sinaxariu, Triodu, Pentecostariu, Anthologia, Orologiu, Octoichu, Psaltirea cu Calhismele si starile sale. Tóte nomenclaturile sunt puse si esplicate dupa limb'a elina, nu numai latinesce, ci si slavonesce si romanesce, cà-ci precum se vede, auctorulu cunósce si limb'a nóstra, citédia si unele calindarie romanesci, a-nume pe cele dela Sibiiu si pre celu din Bucovin'a, esplica terminii grecesci ai himnuriloru usitati in biseric'a nóstra cum e Tropariu, Condacu, Irmosu, Icosu, Stichu, Antifóna, Polieleu, Ectenia, Ipacoiu, Prochimenu, Metania mare si mica etc. etc. Succincta despre toti santii carii occuru in sinacsariulu nostru peste anu dupa dilele calendariului, cu unu cuventu, opulu acesta este unu thesauru, in biserica nóstra lipsita de carti tilcuitóre ale typicului si rituriloru sale; si auctorulu amintitu care cu mare zelu, laboriositate, eruditiune si nepartialitate au frundiaritu toti auctorii si cartile referitóre la scopulu preatinsu, si cá una albina din flóre in flóre au adunatu intru unu manunchiu tóte acele carii sunt spre lamurirea si facilitarea intielesului vasteloru carti liturgice si chorale ale bisericei orientale, e demnu a fi inbratiosiatu asia, cá opulu susu mentionatu se nu lipsésca de pe mésa nici a unui preotu inteligentu alu bisericei nóstre greco-catholice-orientale.**)

Gherla, la 19 Aprilie 1879. J. A.

---

*) Acestu tablou care ne veni si noua este prea frumosu si merita se figuredie in ori ce salonu.

Red.

**) Vediuramu si noi cartea recomandata mai in susu. Ea s'a tiparitu in a. c. 1879 la Insbruck (Oeniponta), tipogr. F. Rauch, formatu mare lexic. 496 pag, in frunte cu una icóna antica bizantina a précuratei Virginei Mari'a Mam'a Domnului, éra la calcaiu cu una charta combinata din tierile christiane. Are si „scari“ (Indices) de santi, de nume si de lucruri, cá se poti aflá usioru ceea ce cauti. Pretiulu nu ni s'au aratatu; audimu numai cà e 3 fl. si mai bine. Red.

— **Sibiiu,** 30 Aprile. Astadi, miercuri, se pertractà aici la curtea juratiloru processulu de pressa intentatu de càtra procurorulu regescu contra lui G. Baritiu, cu provocare la §§. 65, 300 et 302 din codicele penale austriacu, cá pentru crime si delicte. Dupa pledoaria ferbinte de 3½ óre, cei 12 jurati retragèndu-se spre a deliberá asupra celoru 5 puncte formulate de càtra tribunalulu regescu, acusatulu fù declaratu **in unanimitate de nevinovatu.**

Relatiune ulterióra va urmá.

Sciri ultime.

Telegramele lui „Sbg. D. Tageblatt“ sossite astadi ne spunu ca constituanta bulgara din Tirnov'a, au alesu cu aclamatiune intr'o siedintia secreta pe principele Battenberg de principe alu Bulgariei.

— In Vien'a a muritu renumitulu editoru si publicistu M. Etienne capu-redactoriulu diariului „Neue freie Presse“.

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

26 Aprilie.

Obligatiuni rurali din 1864 cu 10%	l.	102.¾ b.
Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	„	102.¼ „
Obligatiune de imprumutu dominiale din 1871 cu 8%	„	100.— „
Creditu fonciariu (hipot.) rurale cu 7%	„	94.¼ „
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei cu 7%	„	87.½ „
Imprumutulu municipale nou (alu capit.) din 1875 cu 8%	„	97.— „
Fondulu de pensiuni (per 300 l. a.) cu 10%	„	178.— „
Actiunile caliloru fer. rom. din 1868 cu 5%	„	30.70 „
Actiunile caliloru fer., prioritati din 1868 cu 6%	„	86.— „
Daci'a, Compania de asecur. din 1871 actiunea de 250 l. a. 8%	„	190.— „

Editoru si redactoru respons. **G. Baritiu** in Sibiiu. Tipariulu lui **W. Krafft** in Sibiiu.